SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:864

av Sten Bergheden (M)

Begränsning av personuppgifter på digitala söktjänster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att begränsa tillgången på personuppgifter på digitala söktjänster och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Inom många områden har möjligheterna att söka efter, och hitta, information på internet påverkat våra liv positivt. Information som förut både kunde vara tidskrävande och svår att hitta finns nu endast ett par knapptryck bort. Men detta har i Sverige också tyvärr en baksida som utnyttjas av kriminella.

På svenska digitala söktjänster finns en lång rad med personuppgifter öppna för vem som helst. I andra europeiska länder finns inte dessa långtgående uppgifter på nätet. Det handlar bland annat om adress, ålder, typ av bostad, bil eller bilar, hur många som bor i hushållet, hur länge du bott där och om du har hund. Dessutom kan man via fordonsregistret och registreringsskylten lätt få fram ägaren, samt nämnda övriga uppgifter, till en bil som står parkerad på en långtidsparkering på till exempel Arlanda eller Landvetter.

Sådan oskyddad information om potentiella brottsoffer är förstås mumma för kriminella. Samtidigt vet vi att inte minst bedrägerierna ökar, särskilt gentemot äldre personer. Exempelvis är det enkelt för kriminella personer att leta fram äldre personer, gärna ensamstående äldre, med hjälp av informationen som söktjänsten tillhandahåller. Hög ålder kan innebära en ökad sårbarhet, vilket de kriminella utnyttjar. All information finns bara ett par knapptryck bort.

Konsekvenserna av att utsättas för ett brott i sitt hem eller genom bedrägeri kan vara förödande. Brottsoffer lider ofta av psykiska efterverkningar såsom misstänksamhet och oro samt rädsla att utsättas för ytterligare brott. Men också skam. Allt detta påverkar självklart livskvaliteten negativt sätt. Samtidigt vet vi att uppklarningsprocenten för mindre grova brott tyvärr är låg.

Detta måste förstås åtgärdas. Ett enkelt sätt vore att den enskilde får rätten att slippa finnas med på olika söktjänsters sidor med känslig information. Den rätten har vi inte i dag. Vi kan vända oss till utgivaren av söktjänsten och önska att känsliga uppgifter tas bort, men utgivaren har ingen skyldighet att uppfylla önskan. I sammanhanget skulle en form av NIX-register kunna övervägas.

Men det krävs oavsett andra åtgärder för att både minska risken för brott mot enskilda och för att försvåra för kriminella aktörer. I regel har de etablerade söktjänsterna utgivningsbevis, vilket gör att söktjänsten i fråga skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen. Detta innebär i sin tur att begränsningar i vad som får publiceras måste ha stöd i den grundlagen. Med andra ord, det krävs lagändringar. Det är en avvägning mellan yttrandefriheten å en sida och skyddet för den personliga integriteten å andra sidan.

Eftersom vi ser att nuvarande förfarande medför att digitala söktjänster utnyttjas för att begå brott och skada privatpersoner behövs förändring. Risken för rån, inbrott, bedrägerier med mera kan minskas genom att digitala söktjänsters tillhandahållande av personuppgifter begränsas. Människor ska inte mot sin vilja och därmed med högre utsatthet tvingas finnas med på olika söktjänster med ingående uppgifter om sig själva.

Sten Bergheden (M)